

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

סדר קדשים | מסכת זבחים ע"ב- ע"ח
פרשת בלק | י"א- י"ז בתמוז (30-24 ליוני)

דף ע"ב: "דבר שבמנין אינו בטל"

בדף הקודם למדנו שאם התערב שור פסול אחד בעשרת אלפים קרבנות כשרים - כל הקרבנות פסולים.

למה כל הקרבנות פסולים? הרי יש כלל ידוע של "ביטול ברוב", עליו למדנו פעמים אחדות. למשל: אם בקערה של מאכל כשר התערב מעט מאכל שאסור באכילה, מותר לאכול את כל המאכל שבקערה אם כמות המאכל הכשר גדולה מכמות המאכל האסור, מפני שמעט המאכל האסור מתבטל ברוב המאכל המותר. זהו "ביטול ברוב".

אם כן, מדוע השור הפסול אינו בטל ברוב השורים הכשרים?

הלכה זו היא אחת ההלכות הנלקטת בפרק "כל הזבחים" העוסק רבות בדיני מערכות של איסור והתר. הלכה זו קובעת ש"דבר שבמנין אינו בטל". כלומר: חפץ חשוב שאינו נמכר בתפוצות (כמו פיצוחים) אלא מוכרים כל חפץ בפני עצמו - אינו בטל ברוב.

דף ע"ג: מהו קרבן "דחוי"?

קרבן דחוי הוא קרבן שנדחה מהקרבן ואי אפשר להקריבו. בענין זה ישנה מחלוקת תנאים:

קרבן שזכר נשחט וקרה דבר-מה שבגללו נפסל הקרבן - הקרבן פסול להקרבנה לעולם, אפילו אם נעלמה ואיננה הסיבה שבגללה הוא נפסל. כך היא ההלכה לגבי קרבן שזכר נשחט.

אולם לגבי קרבן שנעדין לא נשחט קמת מחלוקת. יש אומרים שגם הדחוי שלו הוא לעולם ואי אפשר להקריבו, ויש אומרים שאפשר להקריבו.

מן התלמוד

סדר קדשים,
מסכת זבחים, דף ע"ד

"אמרי דבי רבי ינאי: הכא במאי עסקינן - כגון דאיערב נקובת הקוין בדרוסת הזאב".

דבי - בבית
איערב - התערב

הסבר: התלמוד שואל איך ייתכן מצב בו בהמה שנטרפה תתערבב בבהמות כשרות, הרי ניתן לראות אצל מי מהן נמצא המום שמטריף אותה? על כך השיבו בבית רבי ינאי, שמדובר במצב בו התערבה בהמה שנפצעה מקוץ, והיא כשרה, בבהמה שננשכה על ידי זאב והיא טרפה. הפצעים נראים דומים ולכן לא ניתן להבחין ביניהם.

מתולדותיו

זאב אלמוג (ליכטשטיין)

(נולד תרצ"ה - 1935)

האלוף זאב אלמוג שהיה ממפקדי חיל הים, נולד בתל אביב וגדל בשכונת בת גלים בחיפה, שם למד בתיכון הדתי "בנה", והתגייס לנח"ל במסגרת גרעין "בני עקיבא". אלמוג התנדב לקומנדו הימי ושירת בתפקידי הדרכה ופיקוד. **בשנת תשכ"ח (1968) התמנה למפקד שיטת 13, ופיקד עליה בפעולות שביניהן הפשיטות על מוצב החוף עדיה ועל מבצר האי גרין, וטיבוע שתי טרפדות מצריות במפרץ סואץ כהכנה למבצע ריב.** בשנת תשל"ב (1972) מונה למפקד זירת ים סוף ופיקד על הקרבות שם במלחמת יום כיפור, ששיתקו את הצי מצרי במפרץ סואץ, ובהלכם הושמדו ונלקחו שלל 28 כלי שיט מצריים. **בשנת תשל"ט (1979) התמנה אלמוג למפקד חיל הים, ושימש בתפקיד עד שנת תשמ"ה (1985).** בתפקיד זה היה אחראי על הזירה הימית במלחמת לבנון, ופעל לפיתוח כלי נשק ושיטות לחימה חדשות. לאחר שירותו התמנה למנהל מספנות ישראל.

זאב אלמוג (Wikipedia, U.S. Navy)

2

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

♥ | על המפה

בת גלים

בת גלים, אחת מהשכונות הוותיקות של חיפה, נמצאת במערכה של עיר הנמל. השכונה תוכננה בשנת תרפ"א (1921) על ידי האדריכל ריכרד קאופמן, והתפתחה מאוד בשנות ה-30, בתקופת העלייה החמישית. שם השכונה ניתן לה על ידי מרים ניר-רפאלקס, אשתו של פנחס כהן, ממייסדי השכונה. על מקור שם השכונה הוא פסוק מספר ישעיהו: **"צהלי קולך בת גלים"**. זוהי השכונה היחידה בחיפה, ואחת הבודדות בישראל, שבתייה נושקים לחוף הים. בשכונה נמצאים כמה מבנים היסטוריים בולטים, ביניהם מנזר הכרמליתיות הישן, טחנת הרוח הטמפלרית, קזינו בת גלים ועוד.

בת גלים מהאוויר (Wikipedia, Zvi Roger)

דף ע"ו: קדושת שביעית

התלמוד בדרך זה עוסק בהלכה שאוסרת למעט ולקצץ את זמן האכילה של מאכלים קדושים. למשל: למשה היו תאנים של שנת השמיטה שיש בהן קדושת שביעית. פרות שביעית אסור למכור ולסחור בהם, אבל קצת פרות מותר למכור, ולכן משה מכר תאנים אחדות. הכסף שהתקבל תמורת התאנים קדוש גם הוא בקדושת שביעית. כל דבר שיקנו בכסף זה - נהיה קדוש בקדושת שביעית.

בכסף השביעית אסור לקנות פרות תרומה, כי פרות שביעית מותר לאכול רק בזמן העונה שלהם, כשעדיין יש מן הפרות הללו בשדה. כשחולפת עונה זו אסור לאכול מהם. לעומת זאת, תרומה מותר לאכול בלא הגבלת זמן. אם יקנו תרומה בכסף שביעית, תחול הגבלה זו על מאכל התרומה. לכן אסור לעשות כן, כדי שלא לקצר את זמן אכילת התרומה.

דף ע"ז: עולה וחסאת שהתערבו

כידוע, קרבן עולה נקרא כך משום שהוא עולה כלו על המזבח, ושורפים אותו שם. לעמת זאת את קרבן החטאת אוכלים הכהנים.

מה עושים אם התערבו איברים של חטאת באיברים של עולה? הרי אי אפשר לדעת אלו מהם לאכל ולשרף!

נחלקו על כך החכמים במשנה: **רבי אליעזר אומר** שיש שיטתו את כלם על המזבח, ואברי החטאת יחשבו כאלו הם עצים ולא קרבן. **ואלו חכמים אומרים** שאין לעשות כן, אלא יחכו עד למחרת, שתשתנה צורתם של האיברים, ואז יוציאו אותם לבית השרפה בעזרה כדיון קדשים שנפסלו.

דף ע"ח: ברכתו של הארז

מי אוהב לאכל ארז? בדרך זה מזכר הארז, ונאמר שאם עשו עסה ממיני קמח שונים, מתערבת של חטה וארז, הרי שאם יש בה טעם דגן - צריך להפריש ממנה חלה, אפילו אם רובה עשויה מארז.

הארז הוא עשב ממשפחת הדגניים שגדל בעקר בצלות הגרגרים שלו צהבים, אך יש זנים שלו שצבעם אדום. הוא הגיע לארץ מהמזרח הרחוק עוד בתקופת המשנה, ונמש לאכילה בעקר כדיסה. קשה להכין ממנו לחם בפני עצמו, ולכן היו מערבים אותו במיני דגן אחרים.

חכמים נחלקו לגבי הגדרתו של הארז, האם להחשיב אותו כאחד ממיני דגן או כמין קטניות. ההלכה היא שלפני אכילת ארז מכרכים **"בורא מיני מזונות"**, אולם אחריה לא מכרכים ברכה מעין שלוש, כמו שמכרכים על חמשת מיני דגן, אלא **"בורא נפשות"**.

שאלת השבוע

התשובות לשאלות נמצאות בעלון זה

א. מה פירוש הביטוי "דָּבָר שֶׁבִּמְנִין אֵינוֹ בְּטָל"?

ב. מה היו עושים עם בְּכוֹר בְּהֵמָה טְהוֹרָה?

ג. מהו קֶרֶן "דְּחוי"?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בטאבלט איכותי או בסט ספרים של התלמוד הישראלי (לפי בחירתכם).

את התשובות יש לשלוח במייל עד יום רביעי
בשעות הצהריים: talmudisraeli@medison.co.il

הודעות ישלחו לזוכים במייל ושמותיהם יפורסמו בדף הפייסבוק של התלמוד הישראלי.

*בפיקוח רואה חשבון

חידת בלבול מילים

לפניכם כמה מושגים מתוך המפגש השבועי בבלבול אותיות. זהו את המושגים:

ברד נינשבמ אל בלט

רשעי אשינ

אבור ימינ נתומוז

טוליב בורב

נברק חדוי

70 שנה למדינת ישראל

1999/תשנ"ט שולמית כצנלסון

שולמית כצנלסון ז"ל (תרע"ט-תשנ"ט, 1919-1999) הייתה מחנכת ישראלית, מייסדת ומנהלת אולפן עקיבא, כלת פרס ישראל למפעל חיים בחינוך ומועמדת לפרס נובל לשלום. שולמית נולדה כבת למשפחת פעילים ציוניים ידועה. היא למדה עבודה סוציאלית וחינוך, והייתה חברת האצ"ל. בשנת תשי"א (1951) הקימה את אולפן עקיבא, אחד מהאולפנים הראשונים בישראל, ועמדה בראשו במשך 45 שנה. באולפן למדו עולים חדשים, תושבים ותיקים, תיירים וערבים, והועברו בו שיעורים בשפה העברית לצד שיעורי מורשת וידעת הארץ. כצנלסון מונתה לנציגת משרד החינוך בכינוסים בינלאומיים. בעקבות פעולותיה להנחלת השפה העברית וטיפוח דו-קיום זכתה לפרס ישראל למפעל חיים בחינוך, פרס יושב ראש הכנסת לאיכות חיים, פרס התנועה למען ארץ ישראל טובה, פרס מסדר "בני ברית" ותואר ידידת העיר נתניה.

שולמית כצנלסון
By Source (WP:NFCC.4), wikipedia.org/index.php/(curid-52052039)

1999/תשנ"ט

דבר תורה לשולחן שבת

כאשר שולח בלק לקרוא לבלעם, הוא מבקש ואומר לו: "כִּי יִדְעָתִי אֶת אֲשֶׁר תִּכְבֶּרְךָ וְאֲשֶׁר תֵּאָר יוֹאֵר". לאור זאת נשאלת השאלה: אם יודע בלק שלבלעם יש גם כוח לברך, מדוע שכר אותו לקלל את ישראל, ולא לברך את מואב שינצחו במלחמה? ענו על כך חז"ל שמכאן ראייה, שבלק פעל בעיקר מכוחה של שנאת ישראל, יותר מאשר מתוך דאגה לבני עמו. אילו היה דואג לבני עמו, היה מברך את מואב שינצח במלחמה, אבל כל המניע של בלעם היה בעצם השנאה לישראל.

יש לי מושג | י"ז בתמוז

י"ז בתמוז הוא יום צום, אחד מארבעת ימי התענית שנקבעו זכר לחורבן. על פי דברי חז"ל במשנה ביום זה אירעו חמישה דברים לישראל: 1. נשתברו הלוחות. 2. בוטל קרבן התמיד. 3. הובקעה העיר. 4. שרף אפוסטמוס את התורה. 5. הועמד צלם בהיכל. בי"ז בתמוז גם מתחילת תקופה של ימי בין המיצרים - שלושת השבועות עד ט' באב, בהם ממעטים בשמחה ונוהגים מנהגי אבלות מסוימים.

